
Česká inspirace mladých Američanů

Česká inspirace mladých Američanů

Do prázdninové letargie nenechává Filosofické fakultě upadnout na 160 studentů z americké Western University of Michigan, kteří tu čtyři červencové týdny tráví v tvůrčích seminářích, především spisovatelských workshopech. S mladými Američany pracují lidé, kteří buď sami publikují, nebo učí na universitě. Z českých jmen zmiňme takové osobnosti jako Petra Bílka, Arnošta Lustiga nebo Edu Kriseovou. Jak vypadá americká spisovatelská inspirace v českém hlavním městě?

„Je to skvělé, učíme se o české literatuře, o české kultuře. Než jsem do Prahy přijela, znala jsem samozřejmě Kafku, i další autory, například Kunderu, je tu ale spousta jmen, která jsem poznala až tady a jsem za to moc ráda,“ říká americká studentka Sarah, jedna ze 160 účastníků programu, který v červenci pumpuje život do chodeb Filosofické fakulty. „Škola si nehraje na to, že z někoho udělá spisovatele, ale analyzuje a srovnává, učí zde lidé s velkými zkušenostmi. Je to tvůrčí program pro tvůrčí studenty,“ říká PhDr. Ivana Bozděchová, CSc., proděkanka pro zahraničí FF UK. Je jednou z organizátorů projektu Prague Summer Program, který do Prahy přivedl nadějně mladé spisovatele a fotografy z Western Michigan University ve Spojených státech.

Letošní ročník je věnován památce významného amerického spisovatele Alana Lewiho, bývalého šéfredaktora Prague Post, který zemřel letos na jaře. „I tento fakt svědčí o tom, že je to důležitý program, který si po dobu své existence vydobyl určité postavení a prestiž,“ říká PhDr. Ivana Bozděchová, CSc. Tříkrát týdně, v pondělí, středu a pátek, plní dopoledne mladým Američanům tříhodinové semináře. Každý ze studentů si přitom zvolil jejich náplň, vedle české literatury se vyučuje i literatura americká, židovská studia a politologie. Kapitola sama pro sebe je seminář fotografický. Beletrie se dále rozdělila do řady podskupin, my jsme navštívili místnost, kde jako axis mundi spisovatelova snažení figuroval povídkový syžet. Předat co nejvíce ze svých obsáhlých spisovatelských i životních zkušeností se tu studentům snažil humorem překypující Arnošt Lustig, mezi mladými lidmi prý velmi oblíbený.

Arnošt Lustig vede seminář o psaní povídek.

Intensivní zážitky

Vedle jmen Arnošta Lustiga nebo vedoucího katedry českého jazyka FFUK PhDr. Petra Bílka, CSc., kteří programu čtyři červencové týdny zasvětili už v předchozích letech, zmiňme alespoň několik dalších osobností literatury, které se Prague Summer Program účastní. Z českých autorů jsou to mimo jiné Ivan Klíma, Eda Kriseová nebo Pavel Šrut, ve Spojených státech jsou pak často skloňována jména Roberta Eversze, jenž v Praze vede seminář o psaní románu, nebo spisovatelky českého původu Patricie Hampl. „Je to vážně intensivní zážitek, především dopolední workshopy.

Skvělou příležitostí, kde můžete slyšet práci lidí, o kterých jste se právě učili, jsou pak autorská čtení," říká studentka semináře české literatury Sarah. „Program je pro nás možností, jak získat kontakt s profesionálními spisovateli. Jsou to samozřejmě jen čtyři týdny a za tu dobu nás nikdo nemůžeme naučit psát, ale určitě se tu můžeme obohatit o spoustu zajímavých myšlenek," říká Kelly Daniels, asistent v semináři akademického ředitele programu Richarda Katrovaze.

Robert Eversz při práci se studenty.

Dnešní podobu si Prague Summer Program utvářel zhruba od poloviny 90. let. Jeho kořeny ale sahají už do roku 1990, kdy do Prahy přijeli Trevor Top a Robert Eversz. Společně tehdy položili základy programu, který studentům umožňuje setkávat se se spisovateli, společně diskutovat o literatuře, respektive literaturu tvořit. Psal se rok 1992, když se poprvé myšlenka realizovala. Tehdejší podoba programu nesla název Prague Summer Writers Workshop. Trevor Top ve spolupráci s University of Southern California zorganizoval na filosofické fakultě několik workshopů tvůrčího psaní. Pro další léta se partnerem stala University of New Orleans, jednou z hlavních opor na univerzitě Karlově byl program dnešní vedoucí katedry anglistiky a amerikanistiky Doc. PhDr. Martin Procházka, CSc. Program se utěšeně rozrůstal nejen co do velikosti, ale i kvality, jako jeden z učitelů se tu objevil i Richard Katrovaz, který ho koncem 90. let převzal. V roce 1998 se název i struktura programu změnila, pod názvem Prague Summer Seminars ale fungoval jen do roku 2003, kdy umělecký ředitel Richard Katrovaz přešel na Western Michigan University. Se změnou university se naposledy změnil i název.

Součástí historie programu jsou ale také a především sami studenti. Do dnešního dne se v něm vystřídalo na tisíc mladých Američanů, ale i studentů z jiných zemí. Mimo jiné i z Česka, ještě do loňského roku byl totiž součástí programu i překladatelský seminář pro české studenty. Vedl ho Ph. D. Miroslav Jindra. K účasti v programu se přitom sbíhaly dvě cesty. V první řadě byla na Karlově univerzitě vypisována stipendia, punc prestižního podniku mu dodávala i cesta druhá, totiž jedna z hlavních cen soutěže v psaní anglických esejů, pořádané Společností přátel USA, v podobě účasti v programu.

Autorské čtení a Spalovač mrtvol

V letošním roce se bohužel překladatelský seminář nekoná. Český element mezi studenty vymizel docela. Je to snad jediná věc, kterou snad lze jinak výborně organizovanému projektu vyčíst. Kontakt českých studentů s americkými je tak jediné možné na přednáškách, kam by se teoreticky měli bez problémů dostat i studenti ze srdce starého kontinentu.

Byť esenciální, jsou tvůrčí semináře jen jednou ze složek Prague Summer Program. Velmi důležité jsou úterní a čtvrteční velké koncepční přednášky. Velké proto, že na nich se setkávají studenti z různých workshopů. O snaze maximálně využít čas strávený v hlavním městě, respektive čas strávený ve společnosti české kultury svědčí i moderované promítání několika podstatných filmových pásků z historie i současnosti české kinematografie. Pondělní večery patří Kadárovu Obchodu na Korze, Herzovu Spalovači mrtvol, ale i Vláčilově filmu Adelheid nebo Trojanovým Želarům. Program bohatý, netřeba zmiňovat vše, snad jen ještě výlety do Karlových Varů nebo terezínské pevnosti.

Mezi studenty samotnými si velkou oblibu získaly zmíněná večerní autorská čtení. Konají se třikrát týdně v prostorách divadla Ypsilon. "Autorské čtení je nepostradatelnou součástí programu. Je to skvělá příležitost, kdy můžete slyšet práci lidí, o kterých jste se právě učili," říká Sarah. O pátečních večerech pak spisovatele střídají studenti samotní. I to má zvýraznit důležitost tvůrčího článku skládky programu. „Se studenty pracují lidé, kteří ve velké většině případů sami publikují, nebo učí na universitě. Semináře mají velmi tvůrčí charakter. Právě konfrontace s „profesionály“ je velmi cenná zkušenost,“ zdůrazňuje Ivana Bozděchová. „Jednou z nejlepších věcí na tomto programu je setkávání se s různými lidmi, kteří na vaši práci nahlížíjí z odlišných perspektiv. Slyšet jejich názor může hodně pomoci.“doplňuje pak z úhlu letošních účastníků programu Eloise z americké Indiany.

Arnošt Lustig s jednou z opor programu, PhDr. Ivanou Bozděchovou, CSc.

Tomáš Sachr